

Saksframlegg

STATUS FOR BARNEHAGETILBUDET PR 2009 OG NYE OPPTAKSKRITERIER FOR 2010

Arkivsaksnr.: 09/41105

::: Sett inn innstillingen under denne linja

Forslag til innstilling:

1. Bystyret tar til etterretning status for barnehagedekning og – opptak, og utfordringer knyttet til barnetallsvekst og utbyggingsbehov for årene framover.

2. Bystyret vedtar at mål om barnehagedekning fra 2010 skal knyttes til barn med lovfestet rett til barnehageplass, med følgende definisjon:

”Alle barn som søker innen fristen for hovedopptaket 1. mars, og som har fylt ett år innen utgangen av august, får plass fra august.”

3. Bystyret vedtar følgende opptakskriterier gjeldende fra 1.1.2010

	Hovedopptak gjelder - barn som i henhold til Lov om barnehager § 12a har rett til barnehageplass og som står uten barnehageplass. Det må søkes plass innen fristen 1. mars og ønsket oppstartsdato er satt til senest august samme år.
Felles for trondheims-barnehagene	1. Barn med nedsatt funksjonsevne, jf Lov om barnehager §13. Dokumentasjon fra barne- og familietjenesten og/eller sykehus. 2. Barn som det er fattet vedtak for etter Lov om barnevernstjenester §§ 4-12 og 4-4, annet og fjerde ledd.
Kommunale tilleggskriterier	3. Søsken til barn i samme enhet. Det tilstrebes at søsken skal få plass i samme barnehage. 4. Barn bosatt i barnehagens opptaksområde. 5. Loddtrekning.
	Overflyttingsopptak gjelder - barn med barnehageplass som ønsker plass i en annen barnehage fra august samme år og som søker innen fristen 1. februar
Felles for trondheims-	1. Barn med nedsatt funksjonsevne, jf Lov om barnehager §13. Dokumentasjon fra barne- og familietjenesten og/eller sykehus.

Trondheim kommune

barnehagene	2. Barn som det er fattet vedtak for etter Lov om barnevernstjenester §§ 4-12 og 4-4, annet og fjerde ledd.
Kommunale tilleggskriterier	3. Barn som har plass i en familiebarnehage og som fyller 3 år i løpet av året, skal etter søknad prioriteres. 4. Søskken til barn i samme enhet. Det tilstrebes at søskken skal få plass i samme barnehage. 5. Barn bosatt i barnehagens opptaksområde. 6. Loddtrekning.
	Suppleringsopptak gjelder - barn med og uten barnehageplass som søker utenom frist for hovedopptak eller overflyttingsopptak til ledige plasser i løpet av året.
Felles for trondheims-barnehagene	1. Barn med nedsatt funksjonsevne, jf Lov om barnehager §13. Dokumentasjon fra barne- og familietjenesten og/eller sykehus. 2. Barn som det er fattet vedtak for etter Lov om barnevernstjenester §§ 4-12 og 4-4, annet og fjerde ledd. 3. Barn som mister plassen i barnehage på grunn av nedleggelse eller permisjon/stenging, skal prioriteres.
Kommunale tilleggskriterier	4. Barn fra familier med store belastninger på grunn av sykdom og/eller andre forhold. 5. Søskken til barn i samme enhet. Det tilstrebes at søskken skal få plass i samme barnehage. 6. Det eldste barnet.

4. Planer for barnehageutbyggingen og prioritering av prosjekter for kommende år vedtas gjennom behandlingen av investeringsbudsjettet for barnehager i økonomiplanen for 2010-13.

::: Sett inn innstillingen over denne linja

[... Sett inn saksutredningen under denne linja](#)

Saksutredning:

1. INNLEDNING

Siden 2006 har fastsatte mål for full barnehagedekning i Trondheim blitt innfridd. Prognosene viser en betydelig vekst for barnetallet i kommende år, samtidig som kommunen må erstatte og rehabilitere mange barnehager. Dette er en stor utfordring, sett i forhold til kommunens økonomiske situasjon.

Denne saken legges fram parallelt med rådmannen sitt forslag til økonomiplan for perioden 2010-13, som inneholder investeringsprogram for barnehager og konkrete prosjekter. Saken gir utfyllende fakta og vurderinger rundt dagens barnehagetilbud i byens opptaksområder, og beskriver også utfordringer i forholdet til utbyggingsbehov i kommende år. Saken gir også status og erfaringer fra opptaket til barnehageplass i 2009, med spesiell omtale av søknadssituasjonen for de aller yngste barna.

Med hensyn til kommunens økonomiske situasjon, og de begrensingene den gir i forhold til nye investeringer, foreslår rådmannen å tilpasse definisjonen av full barnehagedekning til å gjelde barn som etter loven har rett til tilbud om plass. Det gjelder altså aldersgruppen 1-5 år. Barn under ett år (0-åringene) vil likevel få tilbud om plass ut fra det som blir ledig etter hovedopptaket. Begrunnelser for dette og andre erfaringer fra opptaket til barnehageplass er gitt i saken. Som en del av saken fremmes forslag til nye kriterier for opptaket i 2010.

2. STATUS FOR BARNEHAGETILBUDET PR 2008/09

Barn i barnehage pr utgangen av 2008

Ved utgangen av 2008 var det 10.040 barn i barnehager og familiebarnehager i Trondheim. I tillegg ble 504 barn registrert som brukere av åpen barnehage. Det var 74 private barnehager, 98 familiebarnehager og 55 kommunale enheter. De kommunale enhetene består til sammen av 107 barnehager. 62 prosent av barna gikk i kommunal barnehage.

Utvikling i barnehagetilbudet 2000-09

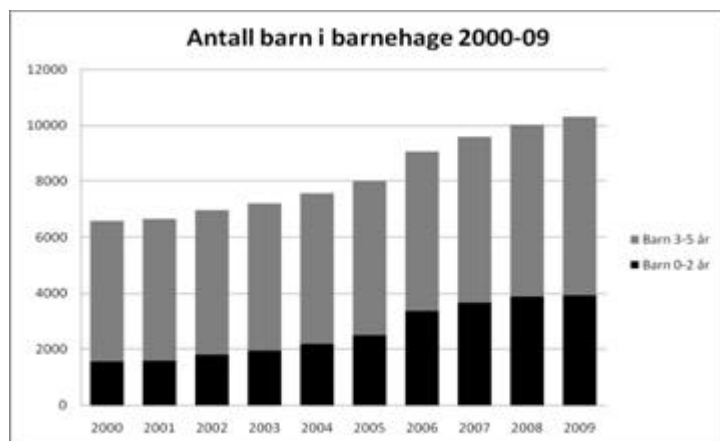
Det har vært en betydelig vekst i barnehagetilbudet den siste tiårsperioden. Ved utgangen av år 2000 var det rundt 6.400 barn med barnehageplass i barnehager og familiebarnehager. Mot slutten av 2009 er det mer enn 10.300 barn i barnehagene. Dette gir en årlig tilvekst på ca 440 plasser dette tiåret. Størst var veksten i 2006 med en økning på over tusen plasser, noe som førte til at målet om full barnehagedekning for første gang ble oppnådd.

Den reelle utbyggingen i perioden har uansett vært betydelig større, blant annet for å kompensere for omlegging til småbarnsplasser og nedgang i bruken av deltids plasser i eksisterende barnehager. Det er også bygd barnehager som erstatning for midlertidige barnehager, og for enkelte barnehager som har blitt avvirket eller rehabilitert. Utbyggingen har også kompensert for økningen i antall bosatte barn, og økt etterspørsel etter barnehage fra småbarnsfamiliene.

Figuren under viser utviklingen i antall barn i barnehage. Her går det tydelig fram hvilken sterk økning det har vært i omfanget av småbarnsplasser (0-2 år) i de siste årene.

Trondheim kommune

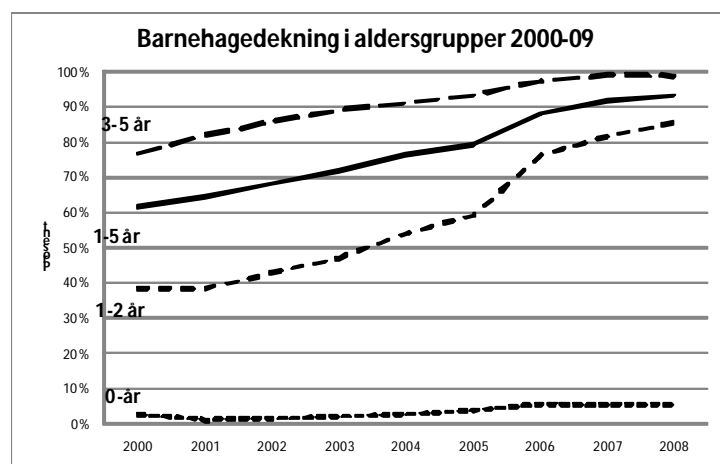
Figur 1: Antall barn i barnehage i aldersgrupper. Statistikk fra Kostra pr 15. desember i årene 2000-08 og kommunens anslag pr 20.09.09.

Med begrepet "barnehagedekning" menes antall barn i barnehage i prosent av totalt antall barn i samme aldersgruppe. Barnehagedekning angir altså omfanget av tilbudet, men sier ikke noe om hva som utgjør full behovsdekning. Etterspørselen etter barnehageplass vil først og fremst være avhengig av pris, tilgjengelighet og kvalitet på tilbudet.

I år 2000 var barnehagedekningen på henholdsvis 38 og 77 prosent for aldersgruppene 1-2 og 3-5 år. Den store kommunale og private utbygging av barnehager fra 2005/06 har ført til at dekningsgraden for disse aldersgruppene ved utgangen av 2008 er henholdsvis 85 og 99 prosent. Denne tellingen foregår i desember hvert år. Andelen barn som da er under ett år (0-åringer), har de siste årene utgjort om lag fem prosent av dette årskullet.

Figur 2: Barnehagedekningen i aldersgrupper. Statistikk fra Kostra pr 15. desember i årene 2000-08.

Mens barnehagedekningen for aldersgruppen 1-5 år er på 93 prosent i Trondheim, så er gjennomsnittet for sammenlignbare storbyer (ASSS) på 87 prosent.

Barnehage tilbud og -dekning i byen opptaksområder

Det har lenge vært et mål å tilby barnehageplass i nærområdene til barnas bosted, et ønske foreldre har gitt

Trondheim kommune

klart uttrykk for gjennom ulike behovsundersøkelser. Historisk sett har det vært store ulikheter mellom de ulike delene av byen. Den kanskje viktigste årsaken til forskjellene kan tilskrives utbyggingsmønster og planmessige forhold.

Bydeler med sammenhengende utbyggingsplaner for boliger og infrastruktur, slik som for eksempel Saupstad, Flatåsen og Kolstad, fikk barnehagetomter regulert og utbygd samtidig med boligbyggingen. Disse områdene har dermed tradisjonelt hatt god barnehagedekning. Motsatt situasjon finner vi blant annet i de sørlige delene av Byåsen, som er utbygd med mindre småhusområder fra ulike tidsepoker, og hvor det ikke er blitt satt av tomter til barnehageformål. Det har i ettertid vært utfordrende å finne og få regulert egnede tomter, og dette er dermed fortsatt et av byområdene med lav barnehagedekning.

Selv om det i siste års storstilte utbygging har blitt lagt vekt på etablere nye barnehager der tilbudet har vært lavest, fører den opprinnelige strukturen til at det fortsatt er innbyrdes forskjeller mellom de ulike områdene av byen.

Planleggingen av barnehageutbyggingen og opptaket til barnehageplass tar utgangspunkt i skolekretser og grupperinger av disse i såkalte ”opptaksområder”. Barnehagedekningen i disse er vanligvis beregnet som forholdet mellom antall barnehageplasser og antall bosatte barn i hvert av disse områdene. Dette sier noe om tilbudet i hvert område, men ikke om bruken av plasser, eller i hvilken grad barn blir transportert til barnehager i andre områder.

I forhold til uttrykte mål og ønsker om lokal dekning, er det sett på sammenhengen mellom barns registrerte bosted og hvor barna faktisk benytter barnehageplass, sortert etter opptaksområder. Dette gir et bedre bilde av hvordan barnehagetilbudet blir benyttet. Det er verdt å minne om at foreldre kan søke barnehageplass fritt, men at alle ikke nødvendigvis har fått tilbud i den barnehagen eller det området de har ønsket. For eksempel skaper lokalisering og bruk av bedrifts- og studentbarnehager en spesiell situasjon i enkelte områder. Dette gjelder særlig i sentrum med de opprinnelige sykehusbarnehagene, og i tillegg Moholt, Strindheim og Nardo.

Tabell 1: Barnehagetilbud- og dekning for aldersgruppen 1-5 år ut i fra bosted i byens opptaksområder. Statistikk fra Kostra og opptakssystemet IST pr 15.12.08.

Trondheim kommune

Nr	1	2	3	4
Forholdstall, som andeler av antall bosatte barn	Tilbud: Antall plasser i forhold til bosatte barn	Dekning: Andel barn med barnehageplass i eget opptaksområde	Dekning: Andel barn med plass i eget eller "tilstøtende" område	Dekning: Andel barn med plass i eget eller annet sted i kommunen
Kalvskinnet/Singsaker/Bispehaugen	130 %	54 %	80 %	87 %
Lilleby/Lade	121 %	70 %	83 %	92 %
Strindheim/Berg/Eberg	99 %	72 %	83 %	94 %
Ranheim/Charlottenlund/Brundalen	67 %	55 %	82 %	96 %
Vikåsen/Solbakken/Åsvang	164 %	64 %	81 %	99 %
Nidarvoll/Nardo	86 %	53 %	70 %	93 %
Bratsberg/Utleira/Steindal	86 %	53 %	70 %	93 %
Ila/Åsveien/Nyborg	112 %	72 %	77 %	91 %
Byåsen/Hallset/Stavset/Dalgård	72 %	53 %	79 %	93 %
Romulslia/Flatåsen/Kolstad/Saupstad	85 %	68 %	68 %	88 %
Sjetne/Okstad/Tonstad/Hårstad	91 %	80 %	80 %	93 %
Breidablikk/Åsheim/Stabbursmoen/Kattem	85 %	71 %	71 %	91 %
Spongdal/Rye/Nypvang	84 %	77 %	77 %	93 %
Totalt Trondheim kommune	94 %	64 %	77 %	94 %

Tabellen over viser følgende andelstall i prosent, sett i forhold til totalt antall bosatte barn i byens opptaksområder og samlet for kommunen:

Kolonne nr 1 viser tilbudet av barnehageplasser som andel av bosatte barn i hvert område, altså et uttrykk for det lokale tilbudet det er mulig å søke på. Dette er den vanlige måten å beregne barnehagedekningen på. Totalt er det 94 prosent av barna som benytter barnehage. Tilbudet av barnehageplasser er høyest inn mot sentrale deler av byen, og lavest lengst ut fra sentrum. Dette er i tråd med vedtatte mål for lokalisering av barnehager.

Kolonne nr 2 viser hvor stor andel av de bosatte barna som benytter barnehage i eget opptaksområde. Det vil si at man både bor og benytter barnehage i eget område. I gjennomsnitt for kommunen gjelder dette 64 prosent av barna. Dette varierer fra 53 prosent til 80 prosent.

Kolonne nr 3 viser andel barn med barnehageplass som benytter barnehage i eget eller i tilstøtende opptaksområde. Det vil si at man har barnehageplass i rimelig nærhet til bosted. Det er i snitt 77 prosent av barna som har plass i eget eller tilstøtende opptaksområde. Dette varierer fra 68 til 83 prosent.

Kolonne nr 4 viser den totale andelen barn som benytter barnehage, i eget område eller et annet sted i kommunen. Tabellen viser at bruken av barnehage varierer mellom 87 til 99 prosent.

I grunnlagsmateriale er det noen feilkilder i forhold til barns bosted og tilhørighet til skolekretser/opptaksområder, og som det ikke har vært mulig å rette opp. Tallene må derfor benyttes som veiledende. Blant annet har det vært nødvendig å se områdene Nidarvoll/Nardo og Bratsberg/Utleira/Steindal under ett. Det lokale tilbudet i det første området er nok egentlig noe bedre enn i det andre.

Vurderingene over viser likevel at bystyrets føringer langt på vei er fulgt opp. Både hva angår lokalt barnehagetilbud og tilbud lokalisert inn mot og ved de store arbeidsplassene. Andelen barn som er plassert

Trondheim kommune

i barnehage på motsatt side av byen i forhold til bosted, er svært liten. For noen kan det være resultatet av foreldrenes søknad til spesielle typer barnehager, eller ønsket om en spesiell beliggenhet.

Det som er mest uheldig, er at barn bosatt i sentrum av byen, faktisk til en viss grad blir "fortrengt" fra eget opptaksområde. Dette skyldes at så mange foreldre fra resten av byen søker barnehageplass i nærheten av arbeidsplassen.

Rådmannen mener ut fra dette at det bør innføres et eget opptakskriterium for de kommunale barnehagene, om prioritering av barn som er bosatt i barnehagenes opptaksområde. Det må fortsatt presiseres at dette ikke er noen garanti for å få plass i den barnehagen eller området man ønsker. Det vil avhenge av om det faktisk er nok ledige plasser i de ulike områdene.

Det er fortsatt betydelige geografiske skjevheter i tilbudet som over tid bør rettes opp. Videre studier av disse forholdene i de enkelte områdene vil derfor bli lagt til grunn ved planlegging av nye barnehager.

3. OM MÅLET FOR FULL BARNEHAGEDEKNING

Lokale målsettinger og lovfestet rett

Som en av de første storbyene fikk Trondheim full barnehagedekning i 2006. Målsettingen den gang var at alle som søkte om barnehageplass innen fristen for hovedopptaket, skulle få tilbud om plass innen utgangen av året 2006. Gjennom en storstilt utbygging ble målsettingen innfridd. Året etter, i 2007, ble målsettingen skjerpet til at "alle som søker barnehageplass innen fristen for hovedopptaket får tilbud om plass *fra august samme år*". Denne målsettingen og definisjonen har siden blitt opprettholdt og oppnådd, senest nå i 2009, med et marginalt forhold mellom antall søknader og tilgangen på plasser.

Trondheim kommunes definisjoner har også dannet grunnlag for statlige formuleringer og mål for sektoren. Lovfestet rett til barnehageplass ble innført i 2009. Full barnehagedekning er definert slik: "*Barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra august i samsvar med denne loven med forskrifter.*"

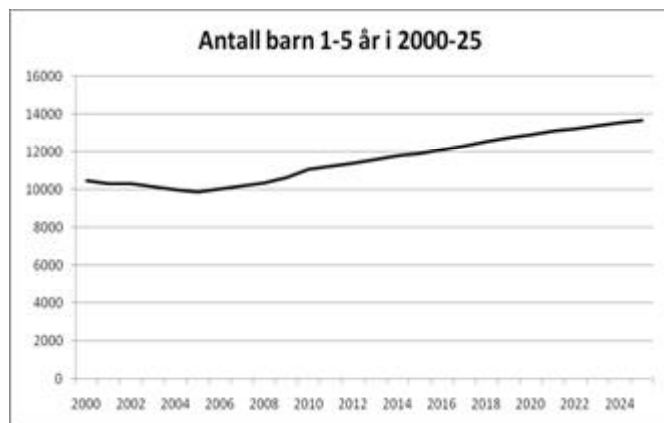
Trondheim kommune har til nå gått lengre enn dette, ved at målsettingen har omfattet alle barn, også barn under ett år (0-åringene). Rådmannen fremmet i økonomiplanen for 2009-12 et forslag om at målsettingen skulle tilpasses loven, og dermed gjelde for aldersgruppen 1-5 år. Bystyret omgjorde forslaget, og opprettholdte at målet for 2009 fortsatt skulle gjelde alle barn som søkte til hovedopptaket.

Behov for å revidere målsettingene fra 2010

Gjennom økonomiplanen for 2010-13 ser rådmannen seg nødt til å fremme dette forslaget igjen. Her er det lagt til grunn erfaringer som er gjort i opptaket i 2009, og som er utdypet i neste kapittel. Den viktigste årsaken er kommunens økonomiske situasjon, kombinert med et betydelig utbyggingsbehov innen for sektoren. Dette er redegjort for i økonomiplanen, men kan oppsummeres slik:

Prognosene for barnetallet viser en betydelig vekst gjennom planperioden, noe som alene gir behov for etablering av 3-4 nye barnehager i året. Denne utviklingen fortsetter i årene som kommer, slik det framgår av figuren under. Det henvises til egen sak om nye befolkningsprognoser for Trondheimsregionen per september 2009.

Figur: Statistikk 2000-2009 og prognose for utviklingen av aldersgruppen 1-5 år til 2015
(Kilde: Trondheim kommune TR02_T21_16).

Trondheim kommune

Et viktig tiltak for å skaffe nok plasser til opptaket i 2008 og 2009, har vært å forlenge godkjenningsperioden eller permanentgjøre de midlertidige barnehagene. Dette er altså allerede gjennomført, og er ikke lenger et grep for å opprettholde eller utvide kapasiteten. Derimot vil de midlertidige godkjenningene løpe ut i de nærmeste 3-5 årene, noe som betyr at mange barnehager må erstattes med permanente løsninger. I tillegg har flere barnehager store rehabiliterings- og ombyggingsbehov.

Det er gjort en stor innsats for å øke antall familiebarnehager, noe som først og fremst har bidratt til å holde kapasiteten stabil. Leke- og oppholdsarealet i kommunale og private barnehager er kartlagt for å fastsette riktig utnyttelse, noe som samlet sett har gitt en viss økning i antallet plasser.

For å skaffe nye plasser framover, og faktisk hindre nedleggelse, må det investeres i nye barnehagebygg. Kommunen er i en slik økonomisk situasjon at kostnadsvekst må unngås. For å begrense kommunens låneopptak, må investeringsrammen blant annet til barnehager holdes nede.

Dermed ser rådmannen ikke noen annen løsning enn å redusere ambisjonsnivået for full barnehagedekning, og sikre tilbud til de som etter loven har rett på plass.

4. STATUS OG ERFARINGER FRA BARNEHAGEOPPTAKET I 2009

Opptak til barnehageplass reguleres av lov om barnehager, forskrift om saksbehandlingsregler ved opptak til barnehageplass og den enkelte barnehages vedtekter. Barnehageopptaket består av tre typer opptak: overflyttingsopptak, hovedopptak og suppleringsopptak.

Overflyttingsopptaket 2009

Fristen for å søke overflytting fra en barnehage til en annen var 1. februar 2009. Oppvekstkontoret registrerte 982 søknader om overflytting, en økning på 57 søknader fra året før. Av disse fikk 334 søkere avslag på sin søknad, 27 færre enn foregående år.

Oppvekstkontoret mottok 35 henvendelser fra søkere som, i henhold til §4 i Forskrift om saksbehandlingsregler ved opptak i barnehage, ønsket en begrunnelse for hvorfor de ikke hadde fått overflytting til ønsket barnehage. Dette er en økning på 23 fra året før. Oppvekstkontoret har ikke mottatt noen klager på avslag på søknad om overflytting.

Hovedopptaket 2009

Trondheim kommune har i år hatt som mål at alle som har søkt barnehageplass ved hovedopptaket, skal få tilbud om plass innen 1. august 2009. Medio juni hadde Oppvekstkontoret gitt alle som ønsket barnehageplass ved hovedopptaket tilbud om barnehageplass.

Ved søknadsfristens utløp var det registrert 2.372 søknader om barnehageplass til årets hovedopptak. Dette er en økning på 279 i forhold til 2008. Ved hovedopptaket i 2008 takket 302 søkere nei til den plassen de fikk tilbud om. I 2009 er dette tallet redusert til 202, av disse er 101 søkere under ett år. Dette kan skyldes at mange barn under ett år har søkt barnehageplass til hovedopptaket, selv om de ikke trenger en barnehageplass før senere på høsten. I år har også foreldre til mange 0-åringer først takket ja til tilbud om barnehageplass ved hovedopptaket, for så i løpet av sommeren si opp den aksepterte plassen.

Trondheim kommune

Det er også slik at en del søkere som planlegger flytting til Trondheim, og får tilbud om barnehageplass, først aksepterer tilbudet. I løpet av sommeren sier de fra seg plassen, fordi de likevel ikke skal flytte til Trondheim. Dette medførte at flere barnehager i begynnelsen av august hadde ledige plasser. Foreldre som søker plass ved suppleringsopptaket, enten fordi de ønsker barnehageplass senere på høsten eller at de har søkt etter søknadsfristen (tilflyttere), får tilbud gjennom suppleringsopptaket ut over høsten.

Ved årets hovedopptak var det et marginalt antall barnehageplasser til disposisjon. Det er lagt ned mye arbeid i å tilby alternative barnehageplasser til de familiene som ikke kunne få plass ved den barnehagen de hadde som førsteønske. Hovedopptaket ble derfor ikke klart før medio juni.

Oppvekstkontoret har mottatt ca 30 henvendelser med forespørsel om en begrunnelse på hvorfor familien ikke har fått tilbud om barnehageplass ved den barnehagen de helst ønsket. Dette er en halvering fra i fjor. Oppvekstkontoret mottok en klage ved årets hovedopptak.

Tabell 2: Nøkkeltall om opptak til barnehageplass i 2009.

	Overflyttingsopptak		Hovedopptak		Suppleringsopptak	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Antall søkere som vil ha en annen barnehage (overflytting)	925	982				
Antall søkere som fikk tilbud om overflytting	564	648				
Antall henvendelser med forespørsel om begrunnelse for avslag på overflytting til ønsket barnehage	12	35				
Antall klager på avslag på søknad om overflytting	0	0				
Antall søkere ved hovedopptaket			2093	2372		
Herav antall 0-åringer				532		
Antall søkere som har fått tilbud om barnehageplass innen august			2093	2372		
Antall henvendelser om begrunnelse for vedtak om barnehageplass			60	33		
Antall søkere som har fått 1ste eller 2nde ønske						
Antall klager ved hovedopptaket			0	1		
Antall søkere som har fått tilbud om barnehageplass ved suppleringsopptak så langt (pr. 12.08.09)						385
Antall søkere som ønsker en plass ved innen oktober 2009 (venteliste pr. 12.08.09)					190	85

Evaluering av opptak 2009

Det er etablert ca 480 nye barnehageplasser, de fleste med oppstart i august 2009. Økningen i antall søkere har vært litt høyere enn økningen i barnetallet. Hovedutfordringen i forhold til opptaket slik rådmannen ser det, er kommunens målsetting om å gi tilbud til alle som søker til hovedopptaket i august.

Kommunen har hatt en etableringstakt som tilsier at så og si alle som søker barnehageplass i Trondheim, enten til hovedopptaket eller til suppleringsopptaket får tilbud om barnehageplass. I forhold til dette faktum, blir det et alt for stort fokus på hovedopptaket. Det skapes et inntrykk av hvis man ikke er med på hovedopptaket, men bare i suppleringsopptaket, er sjansene for å få en barnehageplass minimal. Dette er ikke tilfelle.

Oppvekstkontoret avsluttet ikke hovedopptaket før medio juni i år. Søkere til suppleringsopptaket blir

Trondheim kommune

ikke blir vurdert til barnehageplass før hovedopptaket er avsluttet. Foreldre som av ulike årsaker søker om barnehageplass etter fristen kan ikke forvente å få tilbud om barnehageplass før sommerferien. Søkere til hovedopptaket som først takker ja, og siden nei, medfører at det i august er ledige plasser i barnehagene. Samtidig er det en venteliste med søkere.

Foreldre til barn som fyller ett år etter 31. august ønsker ofte barnehageplass senere på høsten i samsvar med endt svangerskapspermisjon. For å være sikret en barnehageplass søker de til hovedopptaket. Noen foreldre velger å betale i noen måneder for et tilbud de ikke benytter, mens andre sier fra seg plassen. Noen barn begynner i barnehagen allerede når de er seks måneder. Hvor stor andel av 0-åringene som ikke benytter seg av den plassen de betaler for, har vi ikke noen oversikt over.

Forslag til ny ordning

En mer ønskelig ordning, vil være at alle med rett til barnehageplass (gruppen 1-5 år) får tilbud om barnehageplass ved hovedopptaket. Ut fra ledige plasser, vil søkere til suppleringsopptaket og 0-åringene, i stor utstrekning deretter kunne få tilbud om plass fortløpende utover året. Søkere til suppleringsopptaket kan ikke få en garanti om en barnehageplass, men erfaringsmessig vil et stort flertall vil få et tilbud.

En slik ordning vil medføre følgende fordeler:

- Hovedopptaket kan avsluttes innen 1. mai. Foreldre til barn med rett til barnehageplass vil få beskjed om hvilken barnehageplass de har fått i god tid før sommeren.
- Søkere som søker etter fristen, og som trenger en barnehageplass allerede fra august, vil kunne få sin søknad vurdert i god tid før sommerferien.
- Oppvekstkontoret ville også rekke å fylle opp plasser som blir ledige når søkere takker nei. Antall søkere som først aksepter tilbudet, for senere å si fra seg plassen, ville også blitt redusert. Dette gjelder i særlig grad for 0-åringene, som ved en slik ordning i større grad vil få tilbud om barnehageplass når de har et reelt behov.
- Trondheimsbarnehagene er økonomisk avhengig av å ha fullt belegg til enhver tid. Barnehager som går med ledig kapasitet utover to måneder mister i tillegg til foreldrebetaling både statlig og kommunalt tilskudd. Det er derfor svært viktig for barnehagene at opptaket er i rute i god tid før sommerferien.

Ulempen med en slik ordning vil være at foreldre til 0-åringene ikke vil være garantert en barnehageplass før ved neste års hovedopptak, selv om muligheten for å få en barnehageplass gjennom suppleringsopptaket vil være relativt stor.

5. FORSLAG TIL NYE OPPTAKSKRITERIER FOR 2010

Nytt opptakskriterie om barnets bosted og barnehagens beliggenhet

Ved utbygging av nye barnehager er det lagt stor vekt på å bygge barnehager i de områdene av byen med lavest dekningsgrad. Som vist i kapittel 2, er dette arbeidet nå kommet så langt at de aller fleste foreldre vil kunne få tilbud om barnehageplass i sitt eget eller et nærliggende opptaksområde. Rådmannen finner det derfor riktig å foreslå et nytt opptakskriterium til opptak til barnehageplass. "Barn bosatt i barnehagens opptaksområde".

Erfaringer fra årets opptak viser at en del foreldre søker barnehageplass i sitt opptaksområde som førsteønske, men setter en barnehage i nærheten av jobb som andreønske. Dette medfører et sterkt press på sentrumsbarnehagene. Selv om det er overdekning av plasser i sentrum, så er det faktisk bare ca 54 prosent av de bosatte barna som har plass i dette opptaksområdet. Et opptakskriterie som prioriterer barn

Trondheim kommune

bosatt i barnehagens opptaksområde, vil være gunstig også med tanke på å redusere transportbehovet for foreldre.

Opptakskriterier ved overflyttings- og hovedopptaket benyttes kun til å prioritere hvilke foreldre som skal få den barnehagen de helst ønsker. Alle får et tilbud om plass. Opptakskriterier ved suppleringsopptaket vil benyttes til å prioritere hvem som skal få tilbud om den ledige plassen.

Forslag til nye opptakskriterier for 2010

	Hovedopptak gjelder - barn som i henhold til Lov om barnehager § 12a har rett til barnehageplass og som står uten barnehageplass. Det må søkes plass innen fristen 1. mars og ønsket oppstartsdato er satt til senest august samme år.
Felles for trondheims-barnehagene	1. Barn med nedsatt funksjonsevne, jf Lov om barnehager §13. Dokumentasjon fra barne- og familietjenesten og/eller sykehus. 2. Barn som det er fattet vedtak for etter Lov om barnevernstjenester §§ 4-12 og 4-4, annet og fjerde ledd.
Kommunale tilleggskriterier	3. Søsken til barn i samme enhet. Det tilstrebes at søsken skal få plass i samme barnehage. 4. Barn bosatt i barnehagens opptaksområde 5. Loddrekning.
	Overflyttingsopptak gjelder - barn med barnehageplass som ønsker plass i en annen barnehage fra august samme år og som søker innen fristen 1. februar
Felles for trondheims-barnehagene	1. Barn med nedsatt funksjonsevne, jf Lov om barnehager §13. Dokumentasjon fra barne- og familietjenesten og/eller sykehus. 2. Barn som det er fattet vedtak for etter Lov om barnevernstjenester §§ 4-12 og 4-4, annet og fjerde ledd.
Kommunale tilleggskriterier	3. Barn som har plass i en familiebarnehage og som fyller 3 år i løpet av året, skal etter søknad prioriteres. 4. Søsken til barn i samme enhet. Det tilstrebes at søsken skal få plass i samme barnehage. 5. <i>Barn bosatt i barnehagens opptaksområde. (Nytt kriterie.)</i> 6. Loddrekning.
	Suppleringsopptak gjelder - barn med og uten barnehageplass som søker utenom frist for hovedopptak eller

Trondheim kommune

	overflyttingsopptak til ledige plasser i løpet av året.
Felles for trondheims-barnehagene	<ol style="list-style-type: none">1. Barn med nedsatt funksjonsevne, jf Lov om barnehager §13. Dokumentasjon fra barne- og familietjenesten og/eller sykehus.2. Barn som det er fattet vedtak for etter Lov om barnevernstjenester §§ 4-12 og 4-4, annet og fjerde ledd.3. Barn som mister plassen i barnehage på grunn av nedleggelse eller permisjon/stenging, skal prioriteres.
Kommunale tilleggskriterier	<ol style="list-style-type: none">4. Barn fra familier med store belastninger på grunn av sykdom og/eller andre forhold.5. Søskene til barn i samme enhet. Det tilstrebes at søskene skal få plass i samme barnehage.6. Det eldste barnet

Foreldre kan tilbys plass i andre barnehager enn de to prioriterte i søknaden.

6. OPPSUMMERING OG KONKLUSJON

Formålet med denne saken er å gi bakgrunn for forslaget om å endre definisjonen av målet for full barnehagedekning, og foreslå nye opptakskriterier knyttet til dette.

Barnehagedekningen i Trondheim er på 93 prosent for aldersgruppen 1-5 år. Dette er godt over gjennomsnittet for andre storbyer, på 87 prosent. Nesten 80 prosent av barna har plass i eget eller tilstøtende opptaksområde, mens resten i hovedsak benytter bedrifts- eller studenbarnehage eller barnehage inn mot sentrum av byen. Andelen barn som gjennom opptaket er plassert på feil side av byen er liten. Selv om det fortsatt er geografiske skjevheter, anses målet om å gi tilbud i barnas nærområde langt på vei å være fulgt opp. For barn bosatt i sentrum er det uheldig at de "fortrenges" av at så mange fra hele byen søker dit. Rådmannen foreslår derfor et nytt opptakskriterie, der barn bosatt i barnehagens opptaksområde prioriteres. Foreldre bør også i framtiden få kunne søke dit de ønsker, men noen garantier om tilbud i en bestemt barnehage eller i eget nærområde kan ikke gis. Dette avhenger av antall ledige plasser.

Det siste tiåret har det blitt nesten 4.000 flere plasser i Trondheim. I tillegg har utbyggingen kompensert for foreldrenes overgang fra deltids- til heldagsplass, og barnehager har blitt rehabilitert. På grunn av fortsatt vekst i barnetallet, må det likevel bygges 3-4 nye barnehager pr år framover. Mange midlertidige barnehager må også erstattes. Denne situasjonen må følges opp gjennom senere økonomiplanarbeid.

Bare i år er det etablert nesten 480 nye plasser. Likevel ble det et stort trykk på de ledige plassene i hovedopptaket, også fra foreldrene til de aller minste barna, som ikke nødvendigvis har behov for plass akkurat fra august.

For å bedre situasjonen rundt opptaket, og ut fra kommunens økonomiske situasjon, foreslår rådmannen å tilpasse definisjonen av full barnehagedekning til å gjelde barn som etter loven har rett til tilbud om plass, altså aldersgruppen 1-5 år. Barn under ett år (0-åringene) vil få tilbud om plass ut fra det som blir ledig

Trondheim kommune

etter hovedopptaket. Private barnehager kan fortsatt sette av plasser til suppleringsopptaket for å gi tilbud til barn under ett år i henhold til barnehagens vedtekter. Studenter vil være en gruppe søkere som vil ha et reelt behov for barnehageplass før barnet fyller ett år. Studentbarnehagene vil kunne innrette sine vedtekter med tanke på å ivareta studentenes spesielle behov.

Med mulighet for foreldre til å innrette fødselspermisjonen med bruk av tidskonto, vil en liten andel av søkerne ha behov for barnehageplass før barnet fyller ett år. Suppleringsopptaket vil kunne gi tilbud til søkere som faller utenfor hovedopptaket. Med kriterie "det eldste barnet" vil mange av de eldste av 0-åringene få tilbud om barnehageplass i løpet av året.

Ut fra dette fremmes forslag til nye kriterier for opptaket i 2010, med tilpasninger av målsettingene for opptaket og kommunalt tilleggskriterier som prioriteres barn bosatt i barnehagens opptaksområde. Opptakskriteriene må vedtas i inneværende år, slik at foreldre kan få god informasjon forut for neste års opptak.

Videre planer for barnehageutbyggingen for kommende år vedtas gjennom behandlingen av investeringsbudsjettet for barnehager i økonomiplanen for 2010-13.

... Sett inn saksutredningen over denne linja

Rådmannen i Trondheim, 5. oktober 2009

Jorid Midtlyng
kommunaldirektør

Anne Behrens/Vidar Kvamstad
enhetsleder/rådgiver